

'Het religieuze leven gaat door op een bescheiden manier'

Dom Bernardus Peeters, abt van trappistenklooster Koningshoeven, is de nieuwe voorzitter van de Konferentie Nederlandse Religieuzen (KNR). Er zijn volop uitdagingen, maar hij is positief over de toekomst: "Als er kansen komen, moet je ze gebruiken."

Esther Raaijmakers

Wie het terrein van Koningshoeven oploopt, ruikt een weeïge hoplucht die afkomstig is van de bierbrouwerij, die op hetzelfde terrein als de abdij staat. Van een afstandje komt de grote gestalte van Dom Bernardus met een rustige tred aangelopen. Hij is de eerste KNR-voorzitter sinds tijden die dagelijks in habijt gekleed gaat.

'Christus navolgen'

De afgelopen vier jaar zat hij al in het dagelijks bestuur van de KNR om kennis te maken met de 140 verschillende congregaties die aangesloten zijn bij de koepelorganisatie, die bijna vijfduizend religieuzen telt. "De rijkdom en de verscheidenheid van de religieuze instituten, dat was een grote ontdekking. Iedere congregatie of orde heeft een bepaald doel waar hij ooit voor is opgericht; een gave van de geest die aan de Kerk is gegeven.

Ik zie dat als een geweldige boom, die met veel takken verspreid is en waarvan ieder blaadje verschillend is. Er zit bijvoorbeeld een groot verschil tussen een congregatie die gericht is op onderwijs en een abdij waar het contemplatieve leven centraal staat. Daartussen zitten zoveel schakeringen en toch hebben we allemaal hetzelfde ideaal: Christus navolgen in een gemeenschap, in een leven van armoede en zuiverheid."

Broeder Bernardus zit inmiddels aan tafel met een kopje koffie tussen zijn handen geklemd. Wanneer hij spreekt, is zijn enthousiasme af te lezen aan zijn blauwe pretogen. Hij komt over als een tactvolle man die zich niet laat verleiden tot stellige uitspraken of mensen etiketten wil opplakken. "Daarmee doen we onrecht aan mensen."

Sociale media

Als voorzitter van de KNR ziet hij het als zijn opdracht om verbinding te leggen tussen de oude, gevestigde instituten en de nieuwe religieuze instituten als de broeders van Sint-Jan en de Blauwe Zusters. Ook wil hij de grote groep oude religieuzen verbinden met de jon-

Beeld: Gerard Onk

"Je bent toch iets exotisch aan het worden. Met die spanning moet de moderne christen leren omgaan."

ge religieuzen. Soms is er wrijving tussen deze twee groepen, omdat ze in verschillende culturen zijn opgegroeid. "De oudste generatie is opgegroeid met het idee: je moet onzichtbaar zijn, want het gaat niet om jou maar het Evangelie. Maar de jonge generatie weet: als je je niet zichtbaar maakt, besta je niet.

In zijn eigen gemeenschap ziet hij die

'Als je je niet zichtbaar maakt, besta je niet'

spanning tussen jong en oud ook. "Ik heb altijd actief beleid gevoerd op het gebied van media en het gebruik van sociale media voor het klooster. De jonge broeders zijn al enthousiast voordat ik überhaupt een woord uitgesproken heb, maar de ouderen zeggen: 'Vader abt, alles goed en wel, maar daarvoor zijn we toch niet naar het klooster gekomen?' Dan gaan we het gesprek met elkaar aan. Hoe kunnen we dit nu oplossen?"

'Respect en waardering'

De komende jaren staat de KNR voor een aantal belangrijke uitdagingen. De religieuze gemeenschappen hebben net als de Kerk te maken met krimp. Dit betekent dat de KNR kleiner moet worden, waardoor ze een stuk slagvaardiger kan zijn. "In het verleden zond de Nederlandse Kerk missionarissen over de wereld uit, maar nu maken we de omgekeerde beweging mee: buitenlandse

religieuzen komen naar ons land. Het is belangrijk dat de KNR dit proces praktisch in goede banen leidt. Een andere belangrijke taak is om de congregaties te steunen die ophouden te bestaan. Stel je voor: je bent alleen of met zijn tweeën over. Wie zorgt er dan voor jou?"

De nieuwe voorzitter maakt zich wel eens zorgen over het feit dat zijn kerkgemeenschap de oude religieuzen lijkt te vergeten. "De oude religieuzen verdienen respect en waardering. Deze mensen hebben hun hele leven voor de Kerk gegeven en zijn naar de meest verlaten plekken op aarde gegaan. Nu keren ze terug omdat ze verzorging nodig hebben. Jonge, frisse religieuzen vallen op en dan zeggen we: 'Dat is het', maar datzelfde enthousiasme is er ook bij ouderen. Ik kan je zo meenemen naar verzorgingshuizen waar alleen oude zusters of paters wonen. Als je ziet wat voor bevoegenheid deze mensen nog hebben. Ze geven taalles, gaan naar de voedselbank en zetten zich in voor vluchtelingen."

moet ik daar als katholiek iets mee. Protestanten hebben die traditie niet en ontdekken het klooster als vorm waar mensen bewust voor het Evangelie kiezen en daar handen en voeten aan geven. Ze vinden het fascinerend. Zij vragen: 'Hoe beleeft u het Evangelie?', maar de katholiek vraagt: 'Draagt u altijd een habijt en zingen jullie nog gregoriaans?' Het gaat meer om de uiterlijkheden, dat is voor katholieken heel belangrijk. Opmerkelijk toch, de Protestantse Kerk in Nederland heeft iemand aangesteld die kloosterinitiatieven moet gaan begeleiden binnen hun Kerk. Dan denk ik: help! Ik zou willen dat wij zo iemand hadden. Het religieuze leven houdt niet op, maar gaat verder op een kleine en bescheiden manier."

'Fascinerend'

Onlangs prijkte broeder Bernardus nog op de voorkant van de glossy *Klooster!*. Hoe verklaart hij de grote interesse voor het kloosterleven? "Het is opmerkelijk dat de belangstelling vooral uit protestantse hoek komt. De katholieken denken dat ze het kloosterleven kennen, maar zij hebben een beeld van hoe het vijftig jaar geleden was. In de katholieke visie moet het klooster blijven zoals het in het verleden was. Stel dat het veranderd is, dan

moet ik daar als katholiek iets mee. Protestanten hebben die traditie niet en ontdekken het klooster als vorm waar mensen bewust voor het Evangelie kiezen en daar handen en voeten aan geven. Ze vinden het fascinerend. Zij vragen: 'Hoe beleeft u het Evangelie?', maar de katholiek vraagt: 'Draagt u altijd een habijt en zingen jullie nog gregoriaans?' Het gaat meer om de uiterlijkheden, dat is voor katholieken heel belangrijk. Opmerkelijk toch, de Protestantse Kerk in Nederland heeft iemand aangesteld die kloosterinitiatieven moet gaan begeleiden binnen hun Kerk. Dan denk ik: help! Ik zou willen dat wij zo iemand hadden. Het religieuze leven houdt niet op, maar gaat verder op een kleine en bescheiden manier."

'Exotisch'

Sluipt het gevaar er niet in dat het kloosterleven geromantiseerd wordt door zo'n glossy? "Dat gevaar is er altijd. Ik denk dat iedere christen daar tegenwoordig last van heeft als hij in de media komt. Je bent toch iets exotisch aan het worden. Met die spanning moet de moderne christen leren omgaan. Op Hemelvaartsdag waren er vier jonge karmelietessen van Vogelenzang bij het tv-programma *Pauw*. Dan kun je denken: die vrouwen gooien zichzelf voor de leeuwen, maar als je ziet wat voor positiviteit dat heeft gewekt. Die vrouwen bleven gewoon zichzelf en lieten zich niet gek maken. De media-aandacht moet je niet opzoeken, maar als er kansen komen, moet je ze gebruiken. Dat is wat het Evangelie van ons vraagt." +